

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE
VASTSTELLING VAN EEN ONTWERP VAN LIJST VAN VOOR BESCHERMING
VATBARE MONUMENTEN, STADS- EN DORPSGEZICHTEN**

**DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN,
CULTUUR, JEUGD EN AMBTENARENZAKEN,**

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001 en 21 november 2003;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 10 juni 2003 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse regering van 29 augustus 2003, 24 oktober 2003 en 18 februari 2004;

BESLUIT :

Artikel 1. Het ontwerp van lijst van de volgende voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten, wordt vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001 en 21 november 2003:

Wegens de industrieelarcheologische waarde:

- als monument:

Het vlasbedrijf (roterij en zwingelarij) "Verschaeve" uit 1936 met inbegrip van de schoorsteen alsook van de cultuurgoederen die er integrerend deel van uitmaken, inzonderheid de bijhorende technische uitrusting, inclusief het rijdend en/of verplaatsbaar materieel:

- Oude houten kloddenpers (vóór 1900)
- Twee paardgetrokken slijtmachines waarvan één met en één zonder binder
- Kapellenbinder (zelfrijdend)
- Repelmaschine en ontroller

- Houten bootmachine
- Slijtmachine van 'Union Desselgem' (zelfrijdend)
- Motor 'Rustic, Montereau', benzine, 3pk, type DW, serienummer 1674, nr 213227, voor het aandrijven van een bootmachine.
- Tractor 'Renault'
- Tractor 'Mac Cormick Farmall super FCD'
- Lijnzaadpletter 'Bréveté SGD G Brouilleuse Final Genève', nr 669
- Keerder 'Union Desselgem'
- Slekkenkar
- Twee paardgetrokken slijtmachines 'De Poortere Beveren-Leie' waarvan één met en één zonder binder.
- Transportband (verplaatsbaar)
- Zaimachine
- Houten vlaskafmolen

Het gebouw van de voormalige zwingelarij, gelegen te Kuurne (Kuurne), Luit.-Gen. Gérardstraat 20 en +20; bekend ten kadaster:

Kuurne, 1e afdeling, sectie C, perceelnummer(s) 354K, 354N(DELEN), 360F2(DEEL) en 357K(DEEL).

Art. 2.

Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het uitzonderlijke karakter van volgende intrinsieke waarde gemotiveerd:

De **industriële archeologische waarde** van het monument wordt als volgt omschreven:

als typevoorbeeld, zowel wat de ligging naast de Leie betreft als wat de typologie van de verschillende onderdelen aangaat. De roterij is van het type met rootkamers in parallelle opstelling aan weerszijden van de stookruimte en de machinekamers, en met koud- en warmwaterreservoirs op het dak.

Dit voorbeeld refereert zeer duidelijk aan een bepaalde, langdurige fase in de evolutie van de vlasproductie, fase die vanaf de jaren '20 tot bloei kwam na de uitvinding van het warmwaterroten door de Wevelgemnaar Constant Vansteenkiste ca. 1906-08.

Belangrijk als getuigenis voor de toenmalige gang van zaken is tevens de wijze waarop de zwingelarij wordt aangedreven, namelijk rechtstreeks door een stoommachine via riemen of door autonoom geproduceerde elektriciteit d.m.v. dezelfde stoommachine en later door een dieselmotor en dit ondanks het feit dat er in West-Vlaanderen in 1936 reeds een elektrisch distributienet werd uitgebouwd.

De stoomketel is een goed bewaard voorbeeld van een type met twee vuurhaarden (het zgn. Lancashire-type) en gladde gewelven anno 1903.

De stoommachine is een goed bewaard voorbeeld van een stoommachine van het merk 'Bollinckx' met laterale Riderschuiven te dateren ca. 1900.

Onderhavig voorbeeld laat bijgevolg ook zien dat bij het inrichten van een vlasbedrijf dikwijls van tweedehands materiaal werd gebruik gemaakt, wat getuigt van de economische overwegingen (eventueel noodzaak) die aan een dergelijke investering vooraf gingen alsook van een bepaalde mentaliteit ter zake.

De stoommachinekamer wordt o.a. gekenmerkt door de aanwezigheid van een oud marmeren schakelbord. In de dieselruimte staat o.a. een controletafel van een recenter type wat de

confrontatie tussen verschillende fases in de ontwikkeling van de elektrische uitrusting een extra dimensie geeft.

Bij dit vlasbedrijf horen ook nog een aantal werktuigen met voorbeeldwaarde als materiële getuigen van de normale werking van een gecombineerde roterij-zwingelarij.

Aan de rand van het terrein staat bovendien het gebouw van een voormalige zwingelarij: dit bezit met zijn verdieping, karakteristieke verluchtingsschouwen en brede ramen een typologische voorbeeldwaarde voor dergelijke bedrijfsgebouwen uit het interbellum.

Tenslotte is het bedrijf eveneens voorzien van de bijhorende opslagplaatsen voor vlas en werktuigen zijnde een vlasschuur en drie hangars die aangeven op welke schaal een dergelijke bedrijf functioneert.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

- A. De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994).

Brussel, 04-06-2004

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken,

Paul VAN GREMBERGEN